

Utorok 22. mája 2012

Prístup EÚ k trestnému právu

P7_TA(2012)0208

Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. mája 2012 o prístupe EÚ k trestnému právu (2010/2310(INI))

(2013/C 264 E/02)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä na jej tretiu časť hlavu V kapitolu 4 s názvom Justičná spolupráca v trestných veciach,
 - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej hlavu VI o spravodlivosti,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. septembra 2011 s názvom Smerom k politike EÚ v oblasti trestného práva: zaistenie účinného vykonávania politik EÚ prostredníctvom trestného práva (COM(2011)0573),
 - so zreteľom na závery Rady z 30. novembra 2009 o vzorových ustanoveniach, ktorými sa usmerňujú rokovania Rady týkajúce sa trestného práva,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2011 o organizovanej trestnej činnosti v Európskej únii ⁽¹⁾,
 - so zreteľom na svoje odporúčanie Rade zo 7. mája 2009 o rozvoji oblasti trestného súdnictva v Európskej únii ⁽²⁾,
 - so zreteľom na svoje štúdie s názvom Harmonizácia trestného práva v EÚ ⁽³⁾ a Rozvoj oblasti trestného súdnictva v Európskej únii ⁽⁴⁾,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (A7-0144/2012),
- A. keďže v súlade s článkom 3 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ) má Únia svojim občanom poskytovať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti bez vnútorných hraníc, v ktorom je zaručený voľný pohyb osôb, spolu s príslušnými opatreniami týkajúcimi sa okrem iného predchádzania trestnej činnosti a boja s ňou;
- B. keďže Parlament a Rada môžu v súlade s článkom 83 ZFEÚ ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií;
- C. keďže v rovnakom článku 83 ods. 3 ZFEÚ sa zároveň zavádza tzv. postup núdzovej brzdy v prípade, keď sa člen Rady domnieva, že navrhovaným legislatívnym opatrením by mohli byť dotknuté základné aspekty jeho systému trestného súdnictva, čím sa uznáva, že trestné právo často odráža základné hodnoty, zvyky a voľby akejkoľvek spoločnosti, pričom však musí plne rešpektovať medzinárodné právne predpisy v oblasti ľudských práv;

⁽¹⁾ Prijaté texty, P7_TA(2011)0459.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 212 E, 5.8.2010, s. 116.

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30499>

⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30168>

Utorok 22. mája 2012

- D. keďže zásady subsidiarity a proporcionality, ako sú uvedené v článku 5 ZEÚ, sú preto mimoriadne významné v prípade legislatívnych návrhov upravujúcich trestné právo;
- E. keďže systémy trestného práva a trestného procesného práva členských štátov sa vyvíjali stáročia, keďže každý členský štát má svoje vlastné charakteristiky a osobitosti a keďže je preto nevyhnutné ponechať hlavné oblasti trestného práva v právomoci členských štátov;
- F. keďže zásada vzájomného uznávania preniká do stále väčšieho počtu oblastí politiky, najmä čo sa týka rozsudkov a súdnych rozhodnutí, a keďže táto zásada predpokladá vzájomnú dôveru, čo si vyžaduje stanovenie minimálnych štandardov ochrany na najvyššej možnej úrovni;
- G. keďže harmonizácia trestného práva v EÚ by mala prispieť k rozvoju spoločnej právnej kultúry EÚ v boji proti trestnej činnosti, čím sa dopĺňajú, ale nenahrádzajú vnútroštátne právne tradície, a pozitívne ovplyvňuje vzájomná dôvera medzi právnymi systémami členských štátov;
- H. keďže trestné právo musí predstavovať súdržný legislatívny systém upravený súborom základných zásad a noriem dobrej správy, ktorý plne rešpektuje Chartu základných práv EÚ, Európsky dohovor o ľudských právach a ostatné medzinárodné dohovory v oblasti ľudských práv, ktoré členské štáty podpísali;
- I. keďže trestné právo môže vzhľadom na svoju samotnú podstatu obmedziť určité ľudské práva a základné slobody podozrivých, obvinených alebo odsúdených osôb, pričom trestné vyšetrovania môžu mať stigmatizujúci účinok, a so zreteľom na to, že nadmerné využívanie právnych predpisov v oblasti trestného práva vedie k zníženiu efektívnosti, trestné právo sa musí uplatňovať ako posledné riešenie (*ultima ratio*), ktoré sa vzťahuje na jasne definované a vymedzené konanie, na ktoré nie je možné účinne uplatniť menej prísne opatrenia a ktoré spôsobuje spoločnosti alebo jednotlivcom značné škody;
- J. keďže v právnych predpisoch EÚ v oblasti trestného práva by mali byť vo všeobecnosti stanovené len sankcie za činy spáchané úmyselne alebo vo výnimočných prípadoch za činy zahŕňajúce hrubú nedbanlivosť, ktoré musia byť založené na zásade osobnej viny (*nulla poena sine culpa*), hoci v niektorých prípadoch môže byť odôvodnené stanovenie trestnej zodpovednosti právnických osôb za určité trestné činy;
- K. keďže v súlade s požiadavkou *lex certa* musia byť prvky trestného činu sformulované presne, aby sa zabezpečila predvídateľnosť, pokiaľ ide o uplatňovanie, rozsah a význam trestného práva;
- L. keďže v prípade smerníc si členské štáty ponechávajú určitú mieru voľného uváženia v súvislosti s tým, ako transponujú ustanovenia do svojich vnútroštátnych právnych predpisov, čo znamená, že na splnenie požiadavky *lex certa* musia mať najvyššiu kvalitu nielen samotné právne predpisy EÚ, ale aj ich transpozícia do vnútroštátnych právnych predpisov;
- M. keďže zavedenie ustanovení trestného práva EÚ nie je obmedzené na oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ale môže sa vzťahovať na mnoho rôznych politík;
- N. keďže EÚ doteraz často vypracúvala ustanovenia trestného práva spôsobom *ad hoc*, čím sa vytvorila potreba väčšej súdržnosti;
- O. keďže je potrebné, aby Parlament vypracoval svoje vlastné postupy, aby spoločne so spoluzákondarcom zabezpečili súdržný systém trestného práva najvyššej kvality;

Utorok 22. mája 2012

- P. keďže na zjednodušenie spolupráce v oblasti trestného práva medzi Komisiou, Radou a Parlamentom je potrebná medziinštitucionálna dohoda;
- Q. keďže v článku 67 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že EÚ vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov;
1. zdôrazňuje, že návrhy na ustanovenia hmotného trestného práva EÚ musia v plnej miere rešpektovať zásady subsidiarity a proporcionality;
 2. pripomína, že trestné právo musí plne rešpektovať základné práva podozrivých, obvinených alebo odsúdených osôb;
 3. zdôrazňuje, že v tejto súvislosti nepostačujú odkazy na abstraktné pojmy alebo symbolické účinky, ale že nevyhnutnosť nových ustanovení hmotného trestného práva sa musí dokázať nevyhnutými konkrétnymi dôkazmi, ktorými sa objasní, že:
 - ustanovenia trestného práva sa zameriavajú na konanie, ktoré spôsobuje spoločnosti, jednotlivcom alebo skupine jednotlivcov značné finančné alebo nefinančné škody,
 - na riešenie takéhoto konania nie sú dostupné iné, menej radikálne opatrenia,
 - predmetný trestný čin je mimoriadne závažný a má cezhraničný rozmer alebo má priamy negatívny vplyv na účinné vykonávanie politiky Únie v oblasti, ktorá podlieha harmonizačným opatreniam,
 - je potrebné bojovať proti danému trestnému činu na spoločnom základe, t. j. že spoločný prístup EÚ má pridanú praktickú hodnotu, pričom sa okrem iného musí vziať do úvahy, aký rozšírený a častý je daný trestný čin v členských štátoch, a
 - v súlade s článkom 49 ods. 3 Charty základných práv EÚ prísnosť navrhovaných sankcií nie je neprimeraná trestnému činu;
 4. uznáva význam ostatných všeobecných zásad upravujúcich trestné právo, ako napríklad:
 - zásada osobnej viny (*nulla poena sine culpa*), podľa ktorej sa sankcie ukladajú len za činy, ktoré boli spáchané úmyselne, alebo vo výnimočných prípadoch za činy zahŕňajúce hrubú neobstarlivosť,
 - zásada právnej istoty (*lex certa*): opis prvkov trestného činu musí byť sformulovaný presne takým spôsobom, aby jednotlivec vedel vopred určiť konanie, za ktoré bude trestne zodpovedný,
 - zásada zákazu retroaktivity a *lex mitior*: výnimky zo zásady retroaktivity sú prípustné len v prípade, že sú v prospech vinníka,
 - zásada *ne bis in idem*, ktorá znamená, že osobu, ktorá už bola odsúdená alebo oslobodená konečným rozsudkom v jednom členskom štáte, nemožno stíhať alebo potrestať za rovnaký trestný čin v trestnom konaní v inom členskom štáte,
 - zásada prezumpcie nevinoty, v súlade s ktorou každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, pokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom;

Utorok 22. mája 2012

5. víta skutočnosť, že Komisia vo svojom nedávnom oznámení o politike EÚ v oblasti trestného práva uznala, že prvým krokom v rámci právnych predpisov v oblasti trestného práva by malo byť vždy rozhodnutie o tom, či vôbec prijať opatrenia hmotného trestného práva;
6. podnecuje Komisiu, aby navrhla opatrenia, ktoré bez toho, aby boli dotknuté zásady nevyhnutnosti a subsidiarity, umožnia dôslednejšie a súdržnejšie vykonávanie platných ustanovení hmotného trestného práva EÚ na vnútroštátnej úrovni;
7. zdôrazňuje, že harmonizačné opatrenia je potrebné navrhnuť v prvom rade s cieľom podporiť uplatňovanie zásady vzájomného uznávania v praxi, a nielen rozšíriť rozsah pôsobnosti harmonizovaných ustanovení trestného práva EÚ;
8. nabáda Komisiu, aby do svojich posúdení vplyvu naďalej začleňovala posudzovanie požiadaviek nevyhnutnosti a primeranosti, využívala najlepšie postupy členských štátov s vysokou úrovňou záruk v oblasti procesných práv a zaviedla posúdenie založené na jej kontrolnom zozname základných práv, ako aj posúdenie, ktorým sa určí, ako jej návrhy odrážajú spomenuté všeobecné zásady upravujúce trestné právo;
9. zdôrazňuje potrebu vytvoriť jednotné minimálne štandardy ochrany podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní na čo najvyššej úrovni s cieľom posilniť vzájomnú dôveru;
10. podnecuje Komisiu a členské štáty, aby vzali do úvahy aj nelegislatívne opatrenia, ktoré posilnia dôveru medzi rôznymi právnymi systémami členských štátov, zlepšia súdržnosť a podporia rozvoj spoločnej právnej kultúry EÚ vo vzťahu k boju proti trestnej činnosti;
11. zdôrazňuje, že je potrebný súdržnejší a kvalitnejší prístup EÚ k trestnému právu, a odsudzuje roztrieštený prístup, ktorý sa uplatňoval doteraz;
12. víta existenciu medziútvarevej koordinačnej skupiny pre trestné právo v rámci Komisie a žiada Komisiu, aby Parlamentu poskytla konkrétnejšie informácie o jej mandáte a fungovaní;
13. požaduje jasnú koordinačnú funkciu v rámci Komisie pre všetky návrhy obsahujúce ustanovenia trestného práva s cieľom zabezpečiť súdržný prístup;
14. víta existenciu pracovnej skupiny Rady pre hmotné trestné právo a žiada Radu, aby Parlamentu poskytla konkrétnejšie informácie o tom, v akom vzťahu je s ostatnými pracovnými skupinami Rady, ktoré sa zaoberajú ustanoveniami trestného práva v iných oblastiach politiky než spravodlivosť a vnútorné veci;
15. požaduje medziinštitucionálnu dohodu o zásadách a pracovných metódach upravujúcich návrhy budúcich ustanovení hmotného trestného práva EÚ a vyzýva Komisiu a Radu, aby zriadili medziinštitucionálnu pracovnú skupinu, v rámci ktorej by tieto inštitúcie a Parlament mohli vypracovať takúto dohodu a diskutovať o všeobecných veciach, pričom by v prípade potreby konzultovali s nezávislými odborníkmi, s cieľom zabezpečiť súdržnosť trestného práva EÚ;
16. domnieva sa, že táto medziinštitucionálna pracovná skupina by mala pomôcť vymedziť vhodný rozsah a uplatňovanie trestnoprávných sankcií na úrovni EÚ, ako aj preskúmať platné právne predpisy s cieľom obmedziť roztrieštenosť a spory o súdnu právomoc v rámci súčasného prístupu;
17. je odhodlaný preskúmať, ako sa dá v rámci Parlamentu čo najlepšie zabezpečiť súdržný prístup k právnym predpisom EÚ v oblasti hmotného trestného práva, a v tejto súvislosti poukazuje na súčasnú neexistenciu koordinačného výboru a na potenciálnu dôležitú úlohu svojej Právnej služby;
18. zdôrazňuje význam zriadenia informačnej služby Parlamentu, ktorá môže podporiť jednotlivých poslancov v ich každodennej činnosti, a zabezpečí tak kvalitu práce Parlamentu ako spoluzákonodarcu;

Utorok 22. mája 2012

19. poukazuje na to, že pre súdržný prístup je nevyhnutné, aby Parlament mal pred prijatím akéhokoľvek legislatívneho návrhu v oblasti hmotného trestného práva k dispozícii právnu analýzu návrhu, v ktorej bude uvedené, či boli úplne splnené všetky požiadavky uvedené v tomto uznesení alebo či sú ešte potrebné zlepšenia;

20. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, národným parlamentom členských štátov a Rade Európy.

Stratégia posilňovania práv zraniteľných spotrebiteľov

P7_TA(2012)0209

Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. mája 2012 o stratégii posilňovania práv zraniteľných spotrebiteľov (2011/2272(INI))

(2013/C 264 E/03)

Európsky parlament,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu (smernica o nekalých obchodných praktikách) ⁽¹⁾,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho Parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES ⁽²⁾,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o programe Spotrebiteľa na roky 2014 – 2020 (COM(2011)0707) a na sprievodné dokumenty k tomuto nariadeniu (SEC(2011)1320 a SEC(2011)1321),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/114/ES z 12. decembra 2006 o klamlivej a porovnávacej reklame ⁽³⁾,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) ⁽⁴⁾,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (nariadenie o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa) ⁽⁵⁾,
- so zreteľom na smernicu Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu ⁽⁶⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2011 o mobilite a začlenení osôb so zdravotným postihnutím a Európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia 2010 – 2020 ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 21.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 364, 9.12.2004, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37.

⁽⁷⁾ Prijaté texty, P7_TA(2011)0453.